

Lidhems säteri, Tingsryds kommun.
Foto: Länsstyrelsen

Bidrag till kulturhistoriskt värdefull bebyggelse

Vägledning vid ansökan om bidrag

Bidrag till värdefulla kulturmiljöer

Småland har en varierande bebyggelse och en rik byggnadskultur som är värd att värda och bevara. Soldattorpen, bruken, kyrkorna, gårdarna, handelsbodarna och industrimiljöerna berättar om vår historia och vår utveckling. Det ligger i allas ansvar att se till att detta kulturarv får leva vidare till kommande generationer.

För vård och underhåll av kulturhistoriskt värdefull bebyggelse kan statligt bidrag sökas. Bidragets syfte är att täcka för den höjda merkostnad som kan uppstå när en renovering/restaurering utförs med traditionella material och hantverksmässiga metoder.

Byggnader som kan komma i fråga för byggnadsvårdsbidrag är:

- byggnadsminnen
- byggnadsminnesvärd bebyggelse
- kulturhistoriskt värdefull bebyggelse som ligger inom en kulturmiljö av riksintresse.
- byggnader som är skyddade genom plan- och bygglagen
- övriga byggnader som är kulturhistoriskt intressanta

Vem kan söka bidrag?

Byggnadsvårdsbidrag kan sökas av enskilda personer, kommuner, föreningar, stiftelser, bolag m.fl. Bidraget får inte ges till statlig myndighet i egenskap av fastighetsägare eller kyrkor som förvaltas av Svenska kyrkan.

Prioriteringar och bidragets storlek

Länsstyrelsens årliga anslag är begränsat, varför en prioritering av ansökningarna måste göras. Enligt förordningen om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer (SFS 2010:1121) prioriteras vård av statligt skyddad bebyggelse:

- byggnadsminnen och byggnadsminnesvärd bebyggelse samt
- annan värdefull bebyggelse, som ligger inom en kulturmiljö av riksintresse och
- bebyggelse i kulturreservat.

För dessa byggnader får bidrag uppgå till högst 90 % av de kulturhistoriskt motiverade överkostnaderna.

För övrig bebyggelse av kulturhistoriskt värde får bidrag uppgå till mellan 50-75 % av de kulturhistoriskt motiverade merkostnaderna. Det gäller till exempel byggnader som är skyddade enligt plan- och bygglagen.

I Riksantikvarieämbetets årliga fördelningsbeslut kan andra prioriteringar anges, till exempel att hotad bebyggelse är prioriterad.

Bidrag till kulturhistoriskt värdefull bebyggelse

Elin Wägners Lilla Björka,
Växjö kommun.
Foto: Länsstyrelsen

Vad är en kulturhistoriskt motiverad merkostnad?

Kulturhistoriskt motiverad merkostnad är den höjda kostnad som kan uppkomma genom användandet av traditionella material och hantverksmässiga metoder. Det kan vara den faktiska prisskillnaden mellan att välja traditionella material och moderna material (till exempel tegelpannor istället för betongpannor). Ibland går det inte att räkna ut den exakta kulturhistoriskt motiverade merkostnaden, då uppskattar Länsstyrelsen kostnaden. Den kulturhistoriskt motiverade merkostnaden kan dock aldrig uppgå till 100 % av projektets totala kostnad.

Sällebergs gård, Ljungby kommun.
Foto: Länsstyrelsen

Fönsterrenovering.
Foto: Länsstyrelsen

Gävetorps gård vid Dansjön, Alvesta kommun

Foto: Länsstyrelsen

Vad får man bidrag till?

- För att bevara överloppsbyggnader, som är byggnader som mist sin funktion och saknar användning, men som är viktiga för förståelsen av den kulturhistoriska miljön.
- Till vård av överstora ytor som inte kan nyttjas effektivt, till exempel trapphus, tak, vindar m.m.
- Vård av byggnadsdelar och byggnadsdetaljer som saknar funktion för byggnadens nyttjande.
- För att behålla ursprunglig teknik, ursprungligt material eller när detaljutformningen ska överensstämma med den ursprungliga.
- Till arbeten som kräver konservator eller annan specialist.
- Om felaktiga material eller metoder har förorsakat eller riskerar att förorsaka skada på byggnad.
- Bevara kulturhistoriskt värdefulla byggnadsdelar.
- Reparationer av eldstäder som är uppsatta i samband med att huset byggdes och inte används.
- Inköp av speciella maskiner och verktyg.
- Till antikvarisk medverkan och dokumentation av arbetena.
- Till antikvariska utredningar som måste göras innan restaureringen.

- Till grundförstärkning av kulturhistoriskt värdefulla hus.
- Till insatser för att göra kulturmiljöer och kulturhistoriskt värdefull bebyggelse tillgänglig och för att informera om den.
- Anpassa installationer och brandskydd.

Vad får man inte bidrag till?

- Vård och underhåll av byggnader som har flyttats från sin ursprungliga plats och historiskt riktiga sammanhang.
- Byggnader vars förfall har gått för långt.
- Till åtgärder som ökar bebyggelsens bruksvärde.
- Arbeten som har påbörjats innan Länsstyrelsen har fattat beslut om bidrag.
- Underhållskostnader som inte medför en kulturhistoriskt motiverad merkostnad, som till exempel rödfärgning av fasader.
- Återskapande av borttagna byggnadsdelar eller byggnadsdetaljer.
- Material och metoder som inte är anpassade till byggnadens egenart.

Byggnadsminnesskylt.
Foto: Länsstyrelsen

Vilka krav kan Länsstyrelsen ställa, om man får bidrag?

- Att alla arbeten på bebyggelsen, även sådana åtgärder som inte beviljats bidrag, utförs med traditionella material och metoder.
- Att arbetena sker under antikvarisk medverkan.
- Att garantier ges för att bebyggelsen kommer att bevaras i framtiden.
- Att genomförda arbeten slutbesiktigas och godkänns av Länsstyrelsen.
- Att arbetena utförs, besiktigas och godkänns inom en bestämd genomförandetid, dock senast den 31 oktober för det år beslutet gäller.

När bidrag utgår med 100 000 kronor eller mer kan Länsstyrelsen överväga att byggnadsminnesförklara byggnaden enligt 3 kap. lagen (1988:950) om kulturminnen m.m.

Så söker du byggnadsvårdsbidrag

Ansökan görs på en särskild blankett som finns tillgänglig längst bak i denna broschyr eller som pdf på Länsstyrelsens

hemsida www.lansstyrelsen.se/kronoberg eller hos Länsstyrelsen.

Ansökan ska dessutom innehålla:

- En arbetsbeskrivning som utförligt beskriver de planerade arbetena och val av material.
- Kopia på offert/ansbud med material- och arbetskostnad specificerad och undertecknad av hantverkaren. Länsstyrelsen rekommenderar att du tar in tre offerter/ansbud för att konkurrensutsätta priset. Det går även bra med en utförlig kostnadsberäkning om du/ni har som avsikt att utföra arbetet själva.
- En karta som visar var objektet ligger.
- Foton på detaljer och byggnadens närmaste omgivning.
- Offert för antikvarisk medverkan (se under obligatoriska 1:a byggmötet).
- Ritningar och historisk information, vid behov.

Handlingarna ligger till grund för bidragsbeslutet. Länsstyrelsen måste kunna bedöma byggnadens kulturhistoriska värde, de planerade arbetsinsatserna och arbetskostnaderna utifrån det material du skickar in.

Ladugård, Flöxhults säteri, Uppvidinge kommun. Foto: Länsstyrelsen

1. Ansökan

Länsstyrelsen tar emot ansökningar löpande under året och fattar beslut i mån av medel innevarande år, samt när ärendet bedöms innehålla kompletta handlingar. Inkomna ärenden efter den 1 oktober prövas i mån av medel inför nästkommande år.

Ansökan skickas till:

Länsstyrelsen i Kronobergs län
Kungsgatan 8
351 86 VÄXJÖ

2. Beslut

Länsstyrelsen fattar beslut om bidrag löpande under året i mån av medel. I beslutet ställer Länsstyrelsen villkor att arbetena ska påbörjas och slutföras vid en viss given tidpunkt. Detta beror på att bidragsmedlen är knutna till ett visst givet budgetår.

3. Det obligatoriska I:a byggmötet

För att kunna följa upp de planerade arbetena vid varje byggnad som tilldelats bidrag, ställer Länsstyrelsen villkor om ett första obligatoriskt byggmöte. Detta byggmöte ska hållas oavsett arbetets omfattning eller art. Mötet hålls tillsammans med en antikvarisk expert, fastighetsägaren/sökanden och tilltänkta hantverkare.

Det är byggherren som ansvarar för att en antikvarisk expert anlitas till det första obligatoriska byggmötet. Vid detta byggmöte går man igenom de planerade arbetena och den antikvariske experten ska ställa upp en checklista. Checklistan ligger till grund för Länsstyrelsens slutbesiktning och godkännande av arbetena. Checklistan ska skickas till Länsstyrelsen snarast, dock senast en vecka efter arbetets igångsättning.

Järnvägsbro, Kosta-Lessebo järnväg. Foto: Länsstyrelsen

Englanderska huset, Tingsryds kommun. Foto: Länsstyrelsen

Antikvarisk medverkan

Syftet med *antikvarisk medverkan* är att en antikvarisk expert ska vara ett stöd under projektet för vilket man sökt bidrag.

Anmälan om antikvarisk medverkan ska i god tid insändas till Länsstyrelsen innan byggstart. Antikvarisk medverkanden måste uppfylla Länsstyrelsens uppställda krav avseende adekvat högskoleutbildning, kunskaper om byggnadsvård samt erfarenhet av antikvarisk medverkan.

Kostnaden för antikvarisk medverkande är delvis bidragsberättigad.

4. Slutbesiktning

Länsstyrelsen slutbesiktigar skyddad bebyggelse och större projekt. Vid ärenden av mindre art ska den sökande skicka in en skriftlig redogörelse för arbetenas genomförande, samt fotodokumentation av slutresultatet, vilket ligger till grund för Länsstyrelsens beslut om utbetalning av beviljat bidrag.

5. Utbetalning av bidrag

Gemensamt för alla bidragsärenden är att den sökande ska skicka in den redovisnings- och slutrekvisitionsblankett som bifogas med Länsstyrelsens beslut om bidrag, samt kopior på betalda fakturor med kvittens. Först när genomförda arbeten är betalda av den sökande och godkända av Länsstyrelsen sker utbetalning av bidraget.

Bidrag till kulturhistoriskt värdefull bebyggelse

BIDRAGSANSÖKAN

Bidrag enligt förordningen (2010:1121)
om bidrag till förvaltningen av värdefulla
kulturmiljöer

Sänds till:
Länsstyrelsen i Kronobergs län
Kungsgatan 8
351 86 VÄXJÖ

Objekt

Objektets namn (populärnamn, gårdsnamn, projektnamn)		Fastighetsbeteckning	
Objektets adress			
Ort, bynamn, socken eller dylikt		Kommun	Län
Fastighetsägarens namn och adress (om annan än sökande)			

Sökande

Namn (inkl. ev. attention eller c/o)		Personnr/organisationsnr	
Adress		Postnummer	Postort
Telefon dagtid	Mobiltelefon	E-post	
Sökande är även bidragsmottagare ☐		Ombud	
Ombudets adress		Ombudets telefon dagtid	Ombudets mobiltelefon
Fullmakt och andra behörighetshandlingar bifogas ☐			

Kortfattad beskrivning av planerade åtgärder

Åtgärderna kan påbörjas (år/månad/dag)	Åtgärderna beräknas vara avslutade (år/månad/dag)

Antikvarisk medverkan

Förslag på medverkande antikvarisk expert (avser endast byggnadsvård)

Kostnader och sökt bidrag, kronor (beloppet ska inkludera moms utom för de bidragsmottagare som har avdragsrätt för momsen för de åtgärder ansökan avser)

Totalkostnad för åtgärden	Kostnad för antikvarisk medverkan	Sökt belopp för åtgärden inkl ant.medv.
---------------------------	-----------------------------------	---

Bidragsmottagarens avdragsrätt för moms och skattsedel

☐ Bidragsmottagaren HAR avdragsrätt för momsen för de åtgärder ansökan avser
☐ Bidragsmottagaren HAR INTE avdragsrätt för momsen för de åtgärder ansökan avser
☐ Bidragsmottagaren har F-skattsedel för de åtgärder ansökan avser

Finansiering

Slag av finansiering	Belopp, kronor	Finansiering beslutad	
Sökt belopp för åtgärderna			
Egen finansiering			
EU-medel:		Ja ☐	Nej ☐
Myndighet i övrigt (vilken):		Ja ☐	Nej ☐
Företag/organisation (vilken):		Ja ☐	Nej ☐
Annan finansiär (vilken):		Ja ☐	Nej ☐
TOTALT FÖR ÅTGÄRDERNA			

Förväntade effekter av åtgärderna (OBS! fylls i endast för vårdåtgärder!)

Det objekt som jag ansöker om medel för:	Ja	Nej
används som permanentbostad		
används för annat ändamål		
Till vad:..... är ett besöksmål		
Antal besökare per år:.....		
marknadsförs idag på olika sätt. Det finns med i broschyrer/foldrar eller hemsidor		
har idag uppsatta informationsskyltar som berättar om objektets historia		
har idag uppsatta vägskyltar (t. ex. Vägverkets) som gör att det är lätt att hitta till objektet		
visas idag för allmänheten genom att till exempel guidning förekommer		
är idag anpassat för människor med funktionshinder		

Om medel beviljas kommer objektet efter genomförda åtgärder att:	Ja, jag eftersträvar detta	Nej
användas som permanentbostad		
användas för annat ändamål		
Till vad:..... utnyttjas som besöksmål		
Antal besökare per år:.....		
marknadsförs på olika sätt. Det kommer att finnas med i broschyrer/foldrar eller hemsidor		
ha uppsatta informationsskyltar som berättar om objektet		
ha uppsatta vägskyltar (t. ex. Vägverkets) som gör att det är lätt att hitta till objektet		
visas för allmänheten genom att till exempel guidning förekommer		
vara anpassat för människor med funktionshinder		

Övriga upplysningar

--

För att bidrag ska kunna erhållas får inte åtgärderna påbörjas före Länsstyrelsens beslut. Beslut om bidrag kan inte fattas förrän ansökan är komplett.

Underskrift

Härmed intygas att de uppgifter som lämnas i denna ansökan är riktiga och fullständiga

.....
Ort och datum

.....
Namnteckning

.....
Namnförtydligande

Bilagor som SKA bifogas ansökan:

- Arbetsbeskrivning
- Offerter eller kostnadsberäkning
- Karta med objektets belägenhet
- Foton på objektet och dess närmaste omgivning (gäller ej info.projekt)

Bidrag till kulturhistoriskt värdefull bebyggelse

**Bilaga till
Ansökan om vård, ombyggnad m.m. av
kulturhistoriskt värdefull bebyggelse
eller insatser för information m.m. i
anslutning till sådan bebyggelse**

Ansökan bör innehålla beskrivning av objekten och den aktuella åtgärden samt en kostnadsberäkning/offert. Foton och gärna ritningar avseende planerade åtgärder bör bifogas. Länsstyrelsen kan kontaktas för rådgivning och besiktning.

FASTIGHET: .....

KOMMUN: ..... SOCKEN: .....

Beräknad kostnad inkl. moms exkl. moms

BESKRIVNING AV ÅTGÄRDSBEHOVET Fyll i tillämpliga delar.	Beräknad kostnad för ☐		Beräknad överkostnad ☐	
	Material	Arbete	Material	Arbete
TAK				
VÄGGAR				
FÖNSTER				
DÖRRAR				
SKORSTENAR/ELDSTÄDER				

Bidrag till kulturhistoriskt värdefull bebyggelse

BESKRIVNING AV ÅTGÄRDSBEHOVET Fyll i tillämpliga delar.	Beräknad kostnad för planerat utförande		Beräknad överkostnad på grund av antikvarisk hänsyn	
GOLV				
GRUND				
UTSMYCKNINGAR, T.EX. SNICKARGLÄDJE				
ÖVRIGT – MÅLNING				
SUMMA				

Ange typ av skattsedel

F-skatt A-skatt

Ange konto för utbetalning av ev. bidrag

Postgiro: .....

Bankgiro: .....

Bank: .....

Kontonummer: .....

**Ansökan tillsammans med
bilagan sänds till:**

Länsstyrelsen
Samhällsutvecklingsenheten
351 86 VÄXJÖ

.....
Sökandens underskrift / Förtydligande

Vid eventuella frågor – kontakta Länsstyrelsen, tel. 010-223 70 00

ANTIKVARISK MEDVERKAN byggnadsvård – prisuppgift

Insändes till

**Länsstyrelsen i Kronobergs län
Kulturmiljöfunktionen
351 86 Växjö**

Ärendenummer: _____

Fastighet: _____

Socken: _____

Kommun: _____

Ärende: _____

Jag meddelar härmed att

---

anlitats som antikvarisk expert för antikvarisk medverkan i ärendet.

För att Länsstyrelsen ska kunna fatta beslut i ärendet ombeds ni inhämta prisuppgifter (offert) från den antikvariskt medverkande.

Prisuppgiften ska redovisa kostnader för:

- Deltagande vid obligatoriskt byggmöte nr 1.
- Upprättande av checklista om 1-2 sidor över tänkta åtgärder med tillämpliga rubriker, där materialval och metoder redovisas, inkl 1-2 digitala foton som visar objektet före renovering. Länsstyrelsen förbehåller sig rätten att utan den antikvariskt medverkandes medgivande fritt förfoga över detta material. Detta innebär ex. publicering, mångfaldigande eller omarbetning av hela eller delar av materialet, angående publicering omfattar detta ex Internet.
- Kostnader för resor tur och retur till byggmöte nr 1.
- Arbetstid.

Datum: _____

Namn: _____

Adress: _____

Telefon: bostaden _____ arbetet _____

Byggnadsvård

Villkor i beslut om antikvarisk medverkan

Länsstyrelsen slutbesiktigar

Länsstyrelsen är en tillsynsmyndighet när det gäller kulturmiljövården i länet. Det är Länsstyrelsen som fattar beslut i tillståndsärenden enligt *Kulturminneslagen* och lämnar bidrag till antikvariska merkostnader med stöd av *förordningen (2010:1121 om bidrag till förvaltning av värdefulla kulturmiljöer*. En del i uppföljningen av arbetet är att Länsstyrelsen deltar vid slutbesiktningar av genomförda arbeten som blivit beviljade statliga bidrag.

Blanketten *Byggnämnan* skall insändas till Länsstyrelsen i god tid innan arbetena.

Länsstyrelsen *del- och/eller slutbesiktigar* och ni skall i god tid kontakta Länsstyrelsen för överenskommelse om tidpunkt för besiktningar.

Slutanmälan skall insändas till Länsstyrelsen på bilagda formulär för slutanmälan.

Byggmötesprotokoll ska löpande insändas till Länsstyrelsen.

Antikvarisk medverkan

Syftet med *antikvarisk medverkan* är att en antikvarisk expert ska vara ett stöd under projektet för vilket man sökt bidrag. Den antikvariskt medverkande ska delta vid obligatoriskt byggmöte nr 1 och upprätta en checklista över de arbeten som ska utföras samt de metoder och material som ska användas. Checklistan ska skickas till Länsstyrelsen snarast, dock senast en vecka efter arbetets igångsättning.

Anmälan om antikvarisk medverkan skall i god tid insändas till Länsstyrelsen innan byggstart. Antikvarisk medverkanden måste uppfylla Länsstyrelsens uppställda krav avseende adekvat högskoleutbildning, kunskaper om byggnadsvård samt erfarenhet av antikvarisk medverkan.

Kostnaden för antikvarisk medverkan är delvis bidragsberättigad.

Ladugård i Hannabad, Markaryds kommun.
Foto: Länsstyrelsen

Copyright © 2012 Länsstyrelsen Kronoberg

Text: Länsstyrelsen i Kronobergs län

Layout: C/o Lillebil AB

Tryck: Davidsons tryckeri, Växjö

ISSN: 1103-8209, Meddelande nr 2012:20

Dnr: 439-4160-12